

9. Солоніна О. П. Особливості використання презумпції заподіяння шкоди при вчиненні злочину з формальним складом у доказуванні за кримінальними справами / О. П. Солоніна // Наше право. - 2014. - № 1. - С. 114-119.

Спусканюк Артем Юрійович - аспірант наукової лабораторії з проблем досудового розслідування Національної академії внутрішніх справ

ВИКОРИСТАННЯ ЗАРУБІЖНИХ ФІКТИВНИХ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УЧИНЕННІ ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ДЕРЖАВНИМИ ЗАКУПІВЛЯМИ

Здійснення державних закупівель і пов'язані з цим зловживання є однією з ланок незаконного отримання корупційних грошових коштів. Нерідко до їх проведення залучають фіктивних іноземних суб'єктів господарської діяльності з метою отримання незаконного доходу, що зумовлено низкою «переваг». Це, зокрема, спричиняє труднощі доказуванні відповідних злочинів, перерахуванні грошових коштів за поставлену продукцію на рахунки фіктивних зарубіжних суб'єктів підприємницької діяльності, бенефіціарним власником яких є фізична чи юридична особа, пов'язана з розпорядниками державних коштів, за які здійснюють державні закупівлі; легкість у відкритті зарубіжних фіктивних суб'єктів підприємницької діяльності; ліберальність податкового законодавства в місцях перебування зарубіжних фіктивних суб'єктів підприємницької діяльності.

Використання фіктивних зарубіжних суб'єктів господарської діяльності передбачає, що правоохоронні органи не мають можливості перевірити законність здійснення операцій за межами України. Причому використовують певну схему, що полягає в реалізації декількох етапів:

Перший етап вважають підготовчим. Він передбачає попередню домовленість групи осіб (державних службовців - розпорядників бюджетних коштів) про проведення тендера. Йдеться про попереднє визначення предмета державної

закупівлі, учасників і переможця тендера з метою заволодіння державними коштами, виділеними на закупівлю товарів.

Другий етап - безпосереднє проведення вказаної процедури. Її перебіг прописують у тендерних умовах, визначаючи суб'єкт господарювання з реального сектора економіки переможцем тендера.

Третій етап передбачає виконання умов державної закупівлі. Так, суб'єкт господарювання забезпечує закупівлю й поставку предмета державної закупівлі. Закупівлю здійснюють через уже

існуючий зарубіжний фіктивний суб'єкт підприємницької діяльності або новостворений, необхідний для використання його як продавця для визначеного в тендерних умовах предмета державної закупівлі. Варто вказати, що найчастіше такі зарубіжні фіктивні суб'єкти підприємницької діяльності розташовані у так званих офшорних зонах на Кіпрі, Британських Віргінських островах. Це пов'язано з легкістю ведення бізнесу та ліберальністю податкового законодавства, а також відсутністю обов'язкового інформування правоохоронних органів щодо проведення операцій, які мають ознаки фіктивності.

Четвертий етап пов'язаний із заволодінням державними коштами за допомогою зарубіжних фіктивних суб'єктів підприємницької діяльності. Йдеться про застосування таких схем:

- реалізацію необхідного предмета державної закупівлі здійснюють напряду. Його фактично купують не в указанного зарубіжного фіктивного суб'єкта підприємницької діяльності, а в реального суб'єкта нерезидента;

- зарубіжний фіктивний суб'єкт підприємницької діяльності закуповує обладнання напряду або через одну чи декілька транзитних фірм, лише після цього фактично та юридично продає переможцю тендера, який уже поставляє предмет закупівлі замовникові. Водночас за обох варіантів ціна на предмет державної закупівлі є значно завищеною від його реальної вартості.

Таким чином, використання зарубіжних фіктивних суб'єктів підприємницької діяльності в межах здійснення операцій із державними закупівлями та заволодіння коштами під час таких корупційних операцій є поширеним і вигідним із позиції злочинних дій інструментом заволодіння державними коштами.